

اثر تنش خشکی بر برخی خصوصیات مرفولوژیکی ریحان بنفش

حمیده معینی علیشاه^۱، رضا حیدری^۱ و عباس حسنی^۲ و ابوالفضل اسعدی دیزجی^۳

۱ - گروه زیست شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه ارومیه

۲ - گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه ارومیه

۳ - گروه کشاورزی، دانشگاه آزاد اسلامی شبستر

محدودیت عرضه آب به عنوان یکی از تنشهای مهم محیطی در تولید گیاهان زراعی شناخته شده است. علیرغم آنکه در رابطه با عکس العملهای مرفولوژیکی، فیزیولوژیکی و متابولیکی محصولات غذایی در

برابر محیط های خشک اطلاعات مفصلی در دسترس است اما متأسفانه رفتار گیاهان دارویی و معطر تحت شرایط مقادیر مختلف رطوبت خاک تا حدود زیادی ناشناخته مانده است. بنابراین برای درک و فهم موجودیت چنین گیاهانی در مناطق خشک، ارزیابی توانایی تولید آنها و تعیین شرایط بهینه برای کشت و پرورش آنها، نیاز به اطلاعات بیشتری در مورد عکس العمل آنها به کمبود آب وجود دارد.

ریحان (*Ocimum basilicum*) یکی از سبزیها و گیاهان دارویی متعلق به تیره نعناع (*Lamiaceae*) است. به منظور بررسی اثر سطوح مختلف تنش خشکی بر رشد و عملکرد ریحان بنفش، یک آزمایش گلدانی در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی با شش تیمار و سه تکرار انجام گردید. سطوح مختلف رطوبت خاک (تیمارهای تنش خشکی) عبارت بودند از: ۱۰۰ (بدون تنش)، ۹۰، ۸۰، ۷۰، ۶۰، ۵۰ درصد ظرفیت مزرعه ای. رطوبت خاک در تیمارهای مختلف با وزن کردن روزانه گلدانها و آبیاری آنها در حد ثابت نگه داشته می شد. نتایج این تحقیق نشان داد که تنش خشکی اثر معنی داری بر خصوصیات مورفولوژیکی ریحان دارد. با کاهش مقدار آب خاک، ارتفاع بوته، قطر ساقه، تعداد و طول شاخه های جانبی، تعداد و سطح برگها، وزن تر و خشک برگها و ساقه ها، شاخص سطح برگ (LAI) و عملکرد پیکر رویشی کاهش یافت.